

Knald-eller-fald-optagelsesprøver og -samtaler på universiteterne devaluerer studentereksamen og skaber større ulighed

Af Birgitte Vedersø, formand for Danske Gymnasier

2020 er et exceptionelt år for hele uddannelsessektoren. Forårets megen virtuelle undervisning har været et nybrud, de færre eksaminer for årets studenter er aldrig set før og selv fristen for indsendelse af kvote 2-ansøgninger til de videregående uddannelser blev meget overraskende udskudt i en uge.

Men noget var alligevel helt som det plejer at være. Op til fristen for kvote-2 ansøgningerne svedte gruppen af håbefulde ansøgere over, hvordan de skulle argumentere for, at lige netop de skal lukkes ind på den drømmeuddannelse, deres karaktergennemsnit fra gymnasiet ikke umiddelbart giver dem adgang til.

Og som vanligt blussede debatten om optag og karakterkrav til de videregående uddannelser op igen. Fra flere sider blev det påpeget, at det er synd for unge, at de ikke frit kan vælge uddannelse ud fra ønsker og interesser, at adgangskravene stresser vores unge, og at der må kunne findes mere humane måder at fordele uddannelsespladserne på.

En ændret optagelsesmetode betyder bare ikke, at der kommer til at være flere pladser på de populære studier. Antallet af pladser på de enkelte fag er politisk fastsat ud fra en vurdering af, hvor mange jordemødre, psykologer, etnologer og forsikringsassurandører, vi som samfund har behov for at uddanne. Det eneste, man ændrer ved at ændre på optagelseskravene, er hvem, der får de pladser, der nu engang er.

I Danske Gymnasier glæder vi os over, at karaktergennemsnittet på studentereksamensbeviset faktisk fungerer fornuftigt, og det er den mindst ringe måde at afgøre på, hvilke uddannelser den enkelte kan komme ind på. Det er der flere grunde til.

Studentereksamensgennemsnittet er, har EVA's undersøgelse vist, en temmelig retvisende målestok for hvilke elever, der har de nødvendige forudsætninger, både i form af faglighed og arbejdsdisciplin, til at gennemføre en videregående uddannelse.

Og man devaluerer værdien af en studentereksamen (og arbejdsindsatsen i de foregående tre gymnasieår), hvis optaget på de videregående uddannelser alligevel afgøres af en knald-eller-fald-prøve inden studiestart. Det vil true det faglige niveau, som de studerende møder op med på en videregående uddannelse, og det vil true den brede almene dannelse og faglighed, som kravet om fordybelse i gymnasiets brede fagrække i dag sikrer.

Gennemsnittet på studentereksamensbeviset synes altså at være en af de mest retfærdige og enkle parametre til at sortere eleverne.

Derfor er ekstra optagelsesprøver i mine øjne i bedste fald unødvendige, og de penge, universiteterne bruger på at afholde optagelsesprøver og -samtaler, er bedre givet ud på undervisning.

I værste fald skaber de større ulighed i uddannelsessystemet.

Skifter man studentereksamensgennemsnittet ud med f.eks. samtaler eller motiverede ansøgninger, sætter man nemlig endnu en kæp i hjulet for de elever, der kommer fra uddannelsesfremmede hjem.

Vi ved fra talrige undersøgelser, at elever, der kommer fra hjem med boglige traditioner, har meget nemmere ved at klare sig gennem nåleøjet, hvis det er kriterier som samtaler eller knald-eller-fald-prøver, der lægges til grund for udvælgelsen.

Det er ikke rimeligt. Den danske uddannelsestradition har i århundreder bygget på, at unge uanset baggrund skal blive så dygtige, som de kan, til gavn for den enkelte og samfundet. Det er en smuk tanke, og den er der ingen grund til at ændre.

Når det er sagt, så synes jeg, at vi som ungdomsuddannelsesinstitutioner har et stort ansvar for at fortælle eleverne, at der er masser af spændende indhold og gode karrieremuligheder uden for de mest populære fag. En studentereksamen med et snit på fire giver adgang til mere end halvdelen af alle videregående uddannelser, mens et snit på syv åbner døren til tre ud af fire uddannelser.

Det glemmer elever og studerende ind imellem, og det skal vi være bedre til at minde dem om. Den dygtige sygeplejerske eller folkeskolelærer er lige så vigtige for vores velfærd som den dygtige klimaforsker og den dygtige cand.scient.pol., og man kan læse mange af de populære uddannelser andre steder end lige i København og Aarhus. Det er en opgave, som gymnasierne i samarbejde med Studievalg Danmark må påtage sig at gøre de unge mere bevidste om.